



طراحی فعالیت‌های واقعی

بازطراحی آموزشی فیلم برای مفاهیم اجتماعی

وحید گلستان

کارشناس فیلم آموزشی



اشاره

از آنجا که غالب فیلم‌های در اختیار معلمان، با وجود داشتن پیام‌ها و مفاهیم ارزشمند، طراحی آموزشی قبل از تولید فیلم را ندارند، لذا باید فرایندی را ایجاد کرد که پس از گام اول که انتخاب صحیح فیلم برای فرایند یادگیری است، در گام دوم به طراحی کاربردی آموزشی متناسب با کلاس یا به‌نوعی بازطراحی آموزشی برای دانش‌آموزان خودمان بپردازیم تا فیلم انتخاب‌شده در کل نظام‌دار کلاس ما به رسانه‌ای اثربخش مبدل شود. این فیلم منتخب حضور و کاندید دریافت جایزه در بخش داستانی کوتاه چهل و نهمین جشنواره بین‌المللی فیلم رشد بوده است.

۲. ارائه محرک اولیه (در اینجا فیلم مدنظر است) و ایجاد چالش‌های فکری؛
۳. پرسشگری دانش‌آموزان و سؤال درباره موضوع؛
۴. فهرست کردن پرسش‌های دانش‌آموزان درباره موضوع موردبحث؛
۵. مفهوم‌سازی دانش‌آموزان درباره سؤالات و موضوع موردبحث؛
۶. برگزیدن پرسش برای ادامه گفت‌وگو؛
۷. ارائه استدلال و ادامه گفت‌وگو توسط دانش‌آموزان؛
۸. قراردادن دانش‌آموزان در موقعیت ارتباط‌دادن موضوع با زندگی واقعی؛
۹. جمع‌بندی بحث با کمک دانش‌آموزان و ارائه تکلیف تکمیلی توسط معلم.

الگوی پیشنهادی دوم

۱. ایجاد اجتماع یادگیری؛
۲. ارائه محرک اولیه (فیلم و ...) و ایجاد چالش‌های فکری؛
۳. پرسشگری معلم از دانش‌آموزان درباره موضوع؛
۴. ارائه استدلال و مفهوم‌سازی دانش‌آموزان درباره سؤالات و موضوع موردبحث؛
۵. قراردادن دانش‌آموزان در موقعیت ارتباط‌دادن موضوع با زندگی واقعی؛
۶. جمع‌بندی بحث با کمک دانش‌آموزان و ارائه تکلیف تکمیلی توسط معلم.

یک نمونه بازطراحی آموزشی متناسب‌شده

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستلزم طراحی فعالیت‌های واقعی^۱ و مبتنی بر بافت فرهنگی اجتماعی و تجربه‌های دست‌اول یادگیرندگان است. گاهی برخی تجربه‌های اجتماعی بسیار پرهزینه‌اند یا اساساً مهم‌تر آن است که تجربه شخصی دست‌اول نشود، چرا که زبان غیرقابل جبرانی وارد می‌کند. فیلم آموزشی با ایجاد تجربه فیلمی، شرایطی را مهیا می‌کند که ظرفیت شکل‌گیری گفت‌وگویی معنادار میان معلم و یادگیرنده و یادگیرندگان با یکدیگر را فراهم می‌کند؛ به‌مثابه یک تجربه.

به‌طور کلی، موضوعات فیلم‌ها، کتاب‌های داستان، رخدادهای وقایع پیرامونی دست‌مایه مناسبی برای ایجاد حیرت فلسفی یا ایجاد انگیزه به‌منظور شروع بحث در حلقه‌های کندوکاو و اجتماعات پژوهشی یا فرایند کاوشگری هستند. برخی از این مواد و رسانه‌ها از قابلیت بالایی برای پرورش تفکر برخوردارند. از سوی دیگر، وقتی به ویژگی‌های کودکان و نوجوانان امروزی توجه می‌کنیم، می‌بینیم از رسانه‌های چاپی فاصله گرفته و به رسانه‌های تصویری مانند فیلم، تصویر و بازی‌های رایانه‌ای روی آورده‌اند.

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستلزم طراحی فعالیت‌های واقعی و مبتنی بر بافت فرهنگی اجتماعی و تجربه‌های دست‌اول یادگیرندگان است

فرایند و مراحل یاددهی یادگیری با استفاده از فیلم آموزشی

پس از نمایش فیلم در کلاس:

الگوی پیشنهادی اول

۱. ایجاد اجتماع یادگیری؛

فیلم برای کلاس

عنوان فیلم: محاق

کارگردان: کیوان عدالتی فرد

مدت زمان فیلم: ۱۳ دقیقه

زمان پیشنهادی اجرای

فعالیت: ۵۰ دقیقه

فرایند اجرا: قبل از نمایش

از جمله مزیت‌های فیلم در آموزش،

امکان تفسیرپذیری این رسانه است.

فیلم محاق را با دو مضمون می‌توان

پیگیری کرد:

۱. بخشش و گذشت

۲. اهدای عضو

در این طراحی، مضمون دوم بیشتر

مدنظر قرار گرفته است و مفهوم اول

را می‌توان در گفت‌وگو با دانش‌آموزان مدنظر قرار داد.

این کاربرگ را چند روز پیش از نمایش فیلم در اختیار

دانش‌آموزان قرار دهید تا با جست‌وجو در منابع معتبر مانند

وبگاه انجمن اهدای عضو ایران (www.ehda.center) آن را

کامل کنند و به کلاس بیاورند.

سالانه حدود الف) نفر در ایران دچار مرگ

مغزی می‌شوند که از این تعداد حدود ب)

مورد عضو قابل اهدا دارند. اما تنها ج) مورد

از آن‌ها اعضای خود را اهدا می‌کنند و د) مورد

دیگر فرصت اهدای عضو را از دست می‌دهند. آمار پایین اهدای

عضو در ایران، مرگ روزانه ه) تا نفر

را به‌دنبال دارد. رتبه ایران از نظر میزان اهدای عضو در جهان

حدود و) است. کشور ز)

..... اولین رتبه را در اهدای عضو دارد.

قبل از نمایش فیلم، از اینکه این فعالیت را انجام داده‌اند،

مطمئن شوید.

ادامه فرایند اجرا: پس از نمایش

پس از نمایش فیلم، این سؤالات را برای آغاز گفت‌وگو مطرح

کنید:

● محاق به چه معنی است و چرا نام این فیلم را محاق

گذاشته‌اند؟

● دریافت خود را از فیلم بیان کنید.

✱ کلاس به سه گروه تقسیم شوند: یک گروه کسانی که

با اهدای عضو موافق‌اند؛ گروه دیگر کسانی که با اهدای عضو

مخالف‌اند؛ گروه سوم کسانی که قرار است نقش قاضی را ایفا

کنند، زیرا قرار است شیوه محاکم قضایی در کلاس اجرا شود.

✱ به دو گروه موافق و مخالف

فرصت دهید مانند وکیل خود را

برای دفاع از نظرات و تصمیم‌گیری

خود آماده کند. گروه موافق در این

مرحله از اطلاعات موجود در کاربرگ

استفاده کند. قاضی‌ها نیز خود را برای

وضع ممکن و بررسی دلایل دو گروه

آماده کنند.

✱ سپس به گروه موافقان و

مخالفان فرصت دهید از نظر خود

دفاع کنند. قاضی‌ها نیز دلایل و

منطق و مفروضات هر دو گروه و

قوت و ضعف آن‌ها را بررسی کنند. در

صورت لزوم، دو گروه دوباره دفاع از

خود را کامل کنند.

توصیه: ممکن است اهدای عضو در کلاس، در ظاهر هیچ

مخالفی نداشته باشد، اما باز از دانش‌آموزان بخواهید برخی

نقش مخالف را ایفا کنند تا فرصت بررسی همه‌جانبه موضوع

فراهم شود. قضات را هم به گونه‌ای انتخاب کنید که قدرت

استدلال و منطق قوی داشته باشند.

- در صورتی که دانش‌آموزان تجربه‌هایی زیسته در این

موضوع دارند، هنگام دفاع از نظرات آن‌ها را مطرح کنند.

- از دانش‌آموزان بخواهید درباره مباحث مطرح‌شده در

کلاس با اولیای خود صحبت کنند. حتی به همراه آن‌ها از

وبگاه انجمن اهدای عضو دیدن کنند و در صورت تمایل برگه

اهدای عضو پر کنند.

- در صورت تمایل می‌توانید در جلسه دیگری شیوه محاکم

قضایی را برای بخشش و گذشت در مورد این فیلم اجرا کنید.

پاسخ‌نامه کاربرگ (این اعداد و ارقام ممکن است در

سال‌های گوناگون تغییر کنند)

الف) ۸۰۰۰ نفر

ب) ۳۰۰۰ مورد

ج) ۱۰۰۰ مورد

د) ۲۰۰۰ مورد

ه) ۷ تا ۱۰ نفر

و) سی و نهم

ز) اسپانیا

پی‌نوشت

1. Authentic learning activity

منابع

1. <https://www.tabnak.ir>

2. <https://www.egtesad on line.com>



با پویش زمینه‌فیلم
را مشاهده کنید